

Næste Møde vil blive afholdt i Morgen, Fredag Middag Kl. 1, og Dagsordenen vil da være:

Fortsettelse af tredje Behandling af:

Forslag til Finanslov for Finanssaaret fra 1ste April 1873 til 31te Marts 1874.

Mødet hævet Kl. 5, 15 Min.

100. Møde.

Fredagen den 2den Mai Kl. 1.

Forhandlingsprotokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var: Fortsettelse af 3die. Behandling af „Forslag til Finanslov for Finanssaaret fra 1ste April 1873 til 31te Marts 1874.“

Lovforlaget i dets Helhed fattes under Forhandling.

Ordføreren: Jeg tillader mig for det høje Thing at fremsætte Forslag om Forkastelse af Finansloven. Dette Forslag stiller jeg ikke i Egenkab af Ordfører for Finanssubvalget. Det er et Forslag ikke af finansielt men politisk Indhold. Det har derfor ikke været i og for sig forhandlet i Finanssubvalget, men kun anmeldt der. Jeg fremsætter det efter Samraad med og Opfordring fra politiske Meningsfæller her i Salen. Det er et usædvanligt Forslag, thi saavidt jeg erindrer har det ikke paa en saa positiv Maade været fremsat før i vor konstitutionelle Historie, men det er ogsaa en usædvanlig politisk Stilling, hvori vi befinde os; thi saavidt jeg erindrer, har man ingenstunde staaet overfor en Regjering, af hvis Medlemmer enhver var ansvarlig for Rigsdagen, paa en saadan Maade, som det nuværende Folkething staaer over for Hans Majestæt Kongens Regjering. I 1853, hvormed man nærmest kan sammenligne Stillingen nu, stod Folkethinget overfor en Regjering, af hvilken flere Medlemmer af Statsraadet ikke stode under Rigsdagens Ansvar for deres Embedspørelse. Forholdet var i den Henseende og i alle dermed sammenhørende Spørgsmaal aldeles væsentlig forskjelligt fra de nuværende Forhold. Jeg skal nærmere begrunde det Forslag, jeg har

fremsat. Vi have nu i 3 Aar taalmodigt arbejdet med den høitagtede Regjering, men uden nogen væsentlig Frugt for Friheden. Det er en Kjendsgjerning. Vi have forsøgt paa de forskjellige Samfundsomraader at stille moderate, befinde sig Fordringer op til Fremskridt i vor Friheds Udvikling, men Maaned, efter Maaned og Aar efter Aar ere disse Fordringer tilbageviste i Kraft af den delvise Støtte; man havde i dette Thing og i Kraft af andre Faktors Hjælp. Jeg behøver ikke at opregne for Forsamlingen saadanne forskjellige Spørgsmaal, som vi i det Enkelte have været uenige om; dog skal jeg for Lydeligheds Skyld gjøre det i enkelte større Træk. Naar vi have forlangt kirkelig Frihedsudvikling, saasom Menighedernes virkelige Indflydelse paa Præstevalgene, Kirkenes Opløstelse til Menighedernes Opbyggelse og de theologiske Kandidaters Frihed til Ordets Forkyndelse, Alt til Religionens Fremme, da ere vi mødt med Indsigelse eller med Forslag, der kun have været Skin af, hvad vi troede var bedst til Naade for Folket. Undervisningen lige fra oven og ned trænger til gennemgaaende Forandringer, men naar vi have høvdet Nødvendigheden af større Frihed i den høiere Undervisning og tilvise ogsaa i den lavere større Selvstændighed og Frihed, og fremfor alt, at man gav Forældrene deres Samvittighed tilbage, som Lovgivning tog fra dem i 1814, og som man fremdeles vil forbedre for Staten imod Forældrenes naturlige Ret, saa ere vi ligeledes mødt med en Ordning, som jeg ikke skal nærmere omtale, da den her har været forhandlet og formentlig vil blive det i denne Sal i den nærmeste Fremtid, om den end forhaabentlig vil komme frem paa Ny under andre Forhold. Naar vi have udtalt, at Valgretten paa forskjellige Omraader er altfor fortrinsvis beholdt Hartornet og de formuende Dele af Samfundet, altfor fortrinsvis under en Statsordning, hvor man ellers har som Grundtanke den almindelige Valgret, og hvor man forlanger med Rette, at enhver Person skal møde i alvorslige Diebliske for Fædrelandet til Forsvar for sin Arne, har man beraabt sig paa den — jeg tør betegne det kort — Misbillid, som man nærer til den mindre besiddende Del af Samfundet, og naar vi paa Skattevesenets Omraade have søgt at ordne Skatterne paa en saadan Maade, at Skatteevnen i større Forstand blev Grundlaget for Skattefordelingen gennem en lempelig Reform, i alt Fald som Begyndelse af det indirekte Skattevesen og at indføre en Formue- og Indtægtskat, saarede man, at den samme formuende Del, som man før kaldte høderlig fremfor Andre, prisværdig at bygge paa fremfor andre Lag i Samfundet, vilde flygte bort med sin Formue, hvis den skulde beskattes. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa Landbosforholdenes Ordning. Det er utvivlsomt, at en kraftig Regjering, og navnlig en Regjering, hvori saadanne Mend, der ere udgaede af de Samfundsklas-